



Vlaams
Parlement

ingediend op **587** (2015-2016) – Nr. 1
30 november 2015 (2015-2016)

Motie betreffende een belangenconflict

van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken,
Ortwin Depoortere, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch

met betrekking tot
de ongrondwettelijke financiering
van Franstalig basisonderwijs
in de Vlaamse gemeente Voeren
door de Franse Gemeenschap,
die blijkt uit de uitgavenbegroting
van de Franse Gemeenschap

TOELICHTING

Het regeerakkoord 2014-2019 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1) bepaalt op pagina 14: "We maken maximaal gebruik van onze eigen bevoegdheden, binnen het grondwettelijk en wettelijk kader. We hanteren de wettelijke instrumenten wanneer andere overheden op onze bevoegdheidsdomeinen ageren.". En op pagina 34: "We houden vast aan het territorialiteitsbeginsel en aan de status van het Nederlands als bestuurstaal, ook in de faciliteitengemeenten."

"Ageren op Vlaamse bevoegdheidsdomeinen" en het "territorialiteitsbeginsel schenden" is precies wat de Franse Gemeenschap doet door Franstalig onderwijs in de Vlaamse gemeente Voeren te subsidiëren. Reeds vele jaren heeft de Franse Gemeenschap kredieten in haar begroting ingeschreven die strekken tot het subsidiëren van de Franstalige privéschool in Voeren. Die begrotingspost kan in elk geval sinds het jaar 2006 worden teruggevonden in hoofdstuk III, beleidsprogramma 51 (Voorschools onderwijs en basisonderwijs), programma 7 (Werking van basisscholen), waar een subsidie is opgenomen aan de vzw 'Centre sportif et culturel des Fourons'. In het ontwerp van uitgavenbegroting voor het jaar 2016 is er voor die post een bedrag van 715.000 euro opgenomen "als subsidie aan instellingen met als doel het onderwijs in de Franse taal".

De vzw, met maatschappelijke zetel in Sint-Martens-Voeren, heeft volgens artikel 3 van haar statuten, gepubliceerd in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 24 juni 2005, tot maatschappelijk doel: "1° de oprichting van een cultureel en sportcentrum in Voeren, 2° het beheer en de uitbating van dit cultureel en sportcentrum, 3° het verstrekken van hulp aan alle culturele en sportverenigingen in Voeren met het Frans als voertaal, zonder enig onderscheid, 4° het ondersteunen van het Franstalig onderwijs in Voeren. De vereniging kan onder andere lokalen en goederen huren en verwerven, alsook werkingskosten dekken ten einde Franstalig onderwijs mogelijk te maken. Zij kan met openbare instellingen en overheden, met private personen, elke maatschappij of organisme, elke overeenkomst afsluiten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met haar maatschappelijk doel. Zij kan alle handelingen verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met haar maatschappelijk doel. Zij kan onder andere hulp verlenen of belangstelling betonen voor elke activiteit die gelijkaardig is aan haar maatschappelijk doel."

Het subsidiëren van Franstalig onderwijs in Voeren door die vzw kent een lange en woelige voorgeschiedenis, waarbij voortdurend pogingen werden ondernomen om dat onderwijs door de Franse Gemeenschap te laten plaatsgrijpen. In 1991 en 1992 verzocht de Franstalige meerderheid van de Voerense gemeenteraad aan de Franse Gemeenschap om de gemeentelijke basisschool in Sint-Martens-Voeren te kopen. De provinciegouverneur vernietigde evenwel die beslissing wegens schending van het territorialiteitsbeginsel. In november 1991 verzocht de Franstalige meerderheid van de Voerense gemeenteraad vervolgens de Franse Gemeenschap om Franstalig basisonderwijs in Voeren in te richten en te subsidiëren. Wegens schending van het territorialiteitsbeginsel werd dat besluit eveneens door de gouverneur vernietigd. Daarop besloot de Franstalige meerderheid van de gemeenteraad op 27 augustus 1992 de Franstalige gemeentelijke school te Sint-Martens-Voeren te sluiten met ingang van 1 september 1992 omdat er niet meer voldoende gezinshoofden waren om een Franstalige gemeenteschool op te richten zoals bepaald door artikel 6 van de Onderwijstaalwet van 30 juli 1963; een 80-tal gezinshoofden die daarvoor eerder de nodige handtekeningen hadden geleverd, trokken immers hun handtekeningen daarvoor in. De volgende stap bestond erin dat de vzw 'Centre culturel et sportif des Fourons' vanaf 1 september 1992 de Franstalige basisschool van Voeren overnam. Sindsdien wordt het Franstalige basisonderwijs in deze school dus voortgezet door deze vzw in de vorm van collectief gegeven huisonderwijs. Waar het geld van-

daan kwam om dat te realiseren, bleef geruime tijd een vraagteken. Vermoed werd echter dat de Franse Gemeenschap de school sindsdien stiekem heeft gefinancierd. Inderdaad blijkt uit de begrotingsdocumenten van de Franse Gemeenschap dat die gemeenschap op 5 oktober 1992 een overeenkomst met de vzw heeft afgesloten en op 16 juni 2006 een aanhangsel bij deze overeenkomst heeft toegevoegd met als doel een organisatie (de genoemde vzw) te subsidiëren voor het verstrekken van onderwijs in de Franse taal. Aangezien dat evenwel jarenlang niet zwart op wit kon worden teruggevonden en aangetoond in de begrotingsdocumenten van de Franse Gemeenschap, konden daartegen van Vlaamse zijde geen juridische stappen worden ondernomen.

In de tweede helft van de jaren 90 werd wel een aantal bewijzen gevonden van het feit dat de Franse Gemeenschap in haar begroting uitgaven had opgenomen voor de subsidiëring van een aantal organisaties die in de Vlaamse faciliteitsgemeenten, waaronder Voeren, waren gevestigd. De Vlaamse overheid heeft toen de nodige juridische stappen ondernomen om daaraan een einde te maken. Herhaaldelijk werden verzoekschriften ingediend bij het toenmalige Arbitragehof tot vernietiging van decreten van de Franse Gemeenschap houdende de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap omdat daarin kredieten waren opgenomen voor onder andere steun voor de Franstalige verenigingen van de gemeenten met een speciale taalregeling. Het Arbitragehof heeft in die aangelegenheden de Vlaamse Gemeenschap telkens in het gelijk gesteld en de betrokken kredieten vernietigd, zich onder meer baserend op artikel 127 van de Grondwet en de daarin opgenomen exclusieve territoriale bevoegdheidsverdeling (zie de arresten 54/96 van 3 oktober 1996, 22/98 van 10 maart 1998, 30/2000 van 21 maart 2000, 56/2000 van 17 mei 2000 en 145/2001 van 20 november 2001). Die arresten vernietigden begrotingsposten die vooral betrekking hadden op "steun voor de Franstalige verenigingen van de gemeenten met een speciale taalregeling". Volgens toenmalig Vlaams minister Frank Vandenbroucke waren er in die kredieten "volgens de begeleidende stukken ook subsidies (die) voor de Franstalige privéschool in Voeren werden voorzien." (*Vr. en antw.* VI.Parl. 15 juni 2005, nr. 231, Luk Van Nieuwenhuysen). Het blijft evenwel de vraag of dat wel zo was en of met die juridische stappen de financiering van Franstalig onderwijs in Voeren door de Franse Gemeenschap ooit werd drooggelegd.

Wat de Franstalige privéschool in Voeren betreft, is men er in elk geval lange tijd van uitgegaan dat die effectief verder door de Franse Gemeenschap werd gesubsidieerd. Maar men kon er niet juridisch tegen optreden bij gebrek aan bewijzen daarvoor in de begroting van de Franse Gemeenschap. Dat meende althans toenmalig Vlaams minister Frank Vandenbroucke, die stelde dat het "onderhoud van de gebouwen, de werkingskosten van het Centre sportif et culturel, de personeelskosten voor het gegeven privéonderwijs en een infrastructuurprogramma van bijna dertig miljoen oude Belgische frank naar alle waarschijnlijkheid niet volledig gedragen kunnen worden door de ouders die hun leerplichtige kinderen aldaar collectief huisonderwijs laten volgen. In zijn hierboven vermelde antwoord schatte minister Van den Bossche de jaarlijkse uitgaven tussen de dertig en de vijftig miljoen Belgische frank. Het bewijs te leveren dat er subsidies verleend worden door de Franse Gemeenschap is echter niet makkelijk. Wellicht zijn deze bedragen verweven met de normale budgetten." (*Vr. en antw.* VI.Parl. 15 juni 2005, nr. 231, Luk Van Nieuwenhuysen).

Het is in elk geval een constant beleid geweest van de Vlaamse overheid om ertegen op te treden zodra dat juridisch mogelijk was. Nogmaals toenmalig Vlaams minister Frank Vandenbroucke: "(...) de Vlaamse overheden, zowel het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering inzonderheid (...) de provinciegouverneur van Limburg (hebben) steeds opgetreden en juridische acties ondernomen tegen territoriale bevoegdheidsoverschrijdingen vanwege de Franse Gemeenschap en onwettige bestuurshandelingen vanwege de gemeente Voeren."

Sinds november 2005 is in de begrotingen van de Franse Gemeenschap opnieuw zwart op wit aantoonbaar dat daarin begrotingsmiddelen worden uitgetrokken voor de subsidiëring van de Franstalige school in Voeren via een subsidie aan de vzw 'Centre sportif et culturel des Fourons'. Zoals al eerder gesteld werd, is dat ook in de ontwerpbegroting van 2016 opnieuw het geval. In het ontwerp van decreet betreffende de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2016 (*Parl.St.* Parl.Fr.Gem. 2015-16, nr. 208/1, bijlage 2) vindt men op pagina 212 inderdaad een begrotingspost voor een bedrag van 715.000 euro onder de noemer 'Toelage aan instellingen die tot doel hebben onderwijs in de Franse taal te verstrekken'. Ter verantwoording ervoor wordt verwezen naar een overeenkomst van 5 oktober 1992 tussen de Franse Gemeenschap en de vzw Gemeenschap en de vzw 'Centre sportif et culturel des Fourons'.

Aangezien het, gelet op de arresten van het toenmalige Arbitragehof, geen twijfel lijdt dat het toekennen van een subsidie door de Franse Gemeenschap aan de vzw 'Centre sportif et culturel des Fourons' voor het organiseren van Franstalig basisonderwijs in de gemeente Voeren indruist tegen de Grondwet en een ongeoorloofde inmenging inhoudt in aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren, is het, in het verlengde van het Vlaamse beleid dat daaromtrent in het verleden werd gevoerd en overeenkomstig het Vlaamse regeerakkoord, noodzakelijk alle mogelijke juridische middelen aan te wenden om daaraan een halt toe te roepen. Het inroepen van een belangenconflict is het eerste juridische middel dat zich in dit verband aandient, wanneer andere overheden op het bevoegdheidsdomein van de Vlaamse overheid ageren. Deze motie strekt ertoe dit belangenconflict in te roepen.

Chris JANSSENS
Stefaan SINTOBIN
Tom VAN GRIEKEN
Ortwin DEPOORTERE
Guy D'HAESELEER
Anke VAN DERMEERSCH

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het Vlaamse regeerakkoord 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1);
- overwegende dat de Vlaamse Regering zich daarin engageert om de wettelijke instrumenten te hanteren, wanneer andere overheden op een of meer van haar bevoegdheidsdomeinen ageren;
- gelet op artikel 127 van de Grondwet en de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen op hun grondgebied in de aangelegenheden die hun krachtens dat grondwetsartikel werden toegekend;
- gelet op het ontwerp van decreet betreffende de algemene uitgavenbegroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2016 (*Parl.St.* Parl.Fr.Gem. 2015-16, nr. 208/1, bijlage 2);
- overwegende dat uit het ontwerp van deze algemene uitgavenbegroting blijkt dat de Franse Gemeenschap uitgaven plant in het Nederlandse taalgebied op bevoegdheidsdomeinen die exclusief tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren, meer bepaald door in hoofdstuk III (Onderwijs, Onderzoek en Vorming), beleidsprogramma 51 (Voorschools onderwijs en basis-onderwijs), programma 7 (Werking van basisscholen), een subsidie aan de vzw 'Centre sportif et culturel des Fourons' op te nemen voor een bedrag van 715.000 euro;
- overwegende dat dat een ongeoorloofde inmenging inhoudt in bevoegdheidsdomeinen die op het Vlaamse grondgebied exclusief aan de Vlaamse Gemeenschap werden toegewezen;
- gelet op artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- overwegende dat het inroepen van een belangenconflict kan worden beschouwd als het eerste van de in de wetgeving vastgelegde te hanteren instrumenten, wanneer andere overheden op een of meer van haar bevoegdheidsdomeinen ageren, zoals bedoeld door de Vlaamse Regering in haar regeerakkoord;
- gelet op artikel 109 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
- vraagt de schorsing van de behandeling van voornoemd ontwerp van decreet met het oog op overleg.

Chris JANSSENS
Stefaan SINTOBIN
Tom VAN GRIEKEN
Ortwin DEPOORTERE
Guy D'HAESELEER
Anke VAN DERMEERSCH